

LEVEN

LANG

LEREN

Het Europese programma Een Leven Lang Leren in vogelvlucht

De Europese programma's op het gebied van onderwijs en leren zijn verenigd in het Europese programma Een Leven Lang Leren. Dit programma biedt de mogelijkheid tot Europese samenwerking en mobiliteit in opleiding en onderwijs. Deze flyer biedt u een overzicht.

Het programma subsidieert projecten die van de kwaliteit, aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van onderwijs in de deelnemende landen verbeteren door onderlinge uitwisseling en samenwerking onderwijs- en opleidingsstelsels in de Europese Unie. Daarnaast subsidieert het mobiliteit van personen (leerlingen, studenten, docenten, professionals, stakeholders enzovoort). Op deze manier draagt het programma ertoe bij dat Europa een geavanceerde kennismaatschappij wordt, met duurzame economische groei, meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang en zorg voor het milieu.

Het programma bestaat uit vier programma's die speciaal voor een onderwijssector zijn: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci en Grundtvig. Deze programma's hebben mogelijkheden op nationaal niveau (gedecentraliseerd) en Europees niveau (gecentraliseerd).

Het transversale programma is bedoeld voor projecten die zich richten op meerdere onderwijssectoren tegelijk. Het Jean Monnet is specifiek voor Europese integratie. Deze twee programma's hebben alleen mogelijkheden op Europees niveau (gecentraliseerd). Deze folder geeft u een overzicht in vogelvlucht van alle *gedecentraliseerde* projectmogelijkheden.

LEVEN

LANG

LEREN

Leven Lang Leren Programma			
COMENIUS	ERASMUS	LEONARDO DA VINCI	GRUNDTVIG
basis en voortgezet onderwijs, inclusief lerarenopleidingen	hoger onderwijs	beroepsonderwijs, inclusief lerarenopleidingen	volwasseneneducatie
TRANSVERSALE PROGRAMMA (sectoroverschrijdend) w.o. Europass, Euroguidance Beleidsamenwerking, - vernieuwing, bevordering van het leren van talen, ontwikkeling van vernieuwende pedagogische ICT-benaderingen en disseminatie en exploitatie van resultaten van de Europese onderwijsprogramma's			
JEAN MONNET-PROGRAMMA Hoger onderwijs over Europese integratie buiten europa's grenzen .			

Wie kan deelnemen?

Onderwijs- en onderwijsondersteunende instellingen, overheden, bedrijven, stakeholders, personeel en leerlingen/studenten/cursisten, afhankelijk van het programmaonderdeel. Deelnemers dienen gevestigd te zijn in een van de 31 deelnemende landen, te weten

- de 27 EU-lidstaten
- de kandidaat-lidstaat Turkije
- de EVA/EER-landen (Liechtenstein, Noorwegen, IJsland).

Deelname zal op termijn waarschijnlijk uitgebreid worden naar de landen op de Westelijke Balkan en Zwitserland.

Hoeveel subsidie is beschikbaar?

Het Europese programma Een Leven Lang Leren loopt van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013. Voor die periode is voor het totale programma in totaal 6,97 miljard euro beschikbaar. In Nederland is er per jaar ongeveer 22 miljoen Euro beschikbaar.

De hoogte van het subsidiebedrag voor een specifiek project hangt af van veel factoren. Onze medewerkers kunnen u hier meer over vertellen.

LEVEN

LANG

LEREN

Contact

Voor alle decentrale projecten kunt u contact opnemen met het Nederlands Nationaal Agentschap voor het Europese programma een Leven Lang Leren. Dit bestaat uit drie organisaties met een binding met de verschillende onderwijssectoren

- de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs (Nuffic),
- het Centrum voor Innovatie van Opleidingen (CINOP)
- het Europees Platform voor internationalisering in het Onderwijs.
Gezamenlijk beheren wij het programma op nationaal niveau. Kijk op www.na-lll.nl.

Erasmus

Postbus 29777
2502 LT Den Haag
T: 070 426 0257
F: 070 426 0259
E: Erasmus@nuffic.nl
www.nuffic.nl/levenlangleren

Leonardo da Vinci

Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
T: 073 680 0762
F: 073 612 3425
E: na@leonardodavinci.nl
www.leonardodavinci.nl

Comenius en Grundtvig

Kennemerplein 16
2011 MJ Haarlem
T: 023 - 553 1150
F: 023- 542 7174
E: info@epf.nl
www.europeesplatform.nl

Voor informatie en ondersteuning voor gecentraliseerde projecten kunt u terecht bij het Education, Audiovisual & Executive Agency van de Europese Commissie
http://eacea.ec.europa.eu/llp/index_en.htm

*Europese
samenwerking en mobiliteit
in opleiding en onderwijs¹.*

Waar vind ik meer informatie?

- Voor een totaaloverzicht van alle mogelijkheden, kijk op de website van de Europese Commissie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm.
- LLP Guide, een leidraad voor aanvragers met alle informatie over het LLP:
http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm (Engelstalig)
- Nationale Agentschappen, in andere landen:
http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/national_en.html

¹ Het programma is vastgesteld bij Besluit nr. 1720/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006, zoals gepubliceerd in OJ L 327/45 d.d. 24 november 2006.

Erasmus

Doelgroep	Studenten van hogescholen en universiteiten
Duur	3 – 12 maanden
Budget	Het beursbedrag is een tegemoetkoming in de extra kosten die het buitenlandverblijf met zich meebrengt. Het exacte beursbedrag wordt per jaar vastgesteld.
Voorwaarden	Afronding eerste jaar van de opleiding in het geval van studie. Bij stage kan de student al in het eerste jaar naar het buitenland. De hoger onderwijsinstelling dient te beschikken over een Erasmus University Charter (EUC) of een Extended EUC in het geval van stage
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld. Raadpleeg www.nuffic.nl/levenlangleren

Erasmus is een onderdeel van het LLP en is bedoeld om Europese activiteiten van hoger onderwijsinstellingen te ondersteunen en de mobiliteit en uitwisseling van studenten, docenten en stafleden te bevorderen.

Hogescholen en universiteiten kunnen deelnemen aan het Erasmusprogramma en een aanvraag voor subsidie doen. De toegekende gelden worden door de instellingen uitgezet als beurzen voor studenten en als toelagen voor docenten/stafmobiliteit.
De student blijft ingeschreven bij de eigen opleiding.

Erasmus

Doelgroep	Docenten van hogescholen en universiteiten
Duur	minimaal vijf uur lesgeven aan de gastinstelling waarmee een bilaterale overeenkomst is afgesloten.
Budget	Wordt per jaar vastgesteld. Het subsidiebedrag is een tegemoetkoming in de kosten van het buitenlandverblijf
Voorwaarden	De hoger onderwijsinstelling dient te beschikken over een Erasmus University Charter (EUC)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld. Raadpleeg www.nuffic.nl/levenlangleren

Erasmus

Doelgroep	Stafleden van hogescholen en universiteiten
Duur	Tenminste één week (5 werkdagen)
Budget	Wordt per jaar vastgesteld. Het subsidiebedrag is een tegemoetkoming in de kosten van het buitenlandverblijf
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld. Raadpleeg www.nuffic.nl/levenlangleren
<p>Stafleden kunnen voor een cursus, korte detachering of een praktijktraining naar een instelling of onderneming in het buitenland.</p> <p>Erasmus is een onderdeel van het LLP en is bedoeld om Europese activiteiten van hoger onderwijsinstellingen te ondersteunen en de mobiliteit en uitwisseling van studenten, docenten en stafleden te bevorderen.</p> <p>Hogescholen en universiteiten kunnen deelnemen aan het Erasmus programma en een aanvraag voor subsidie doen. De toegekende gelden worden door de instellingen uitgezet als beurzen voor studenten en als toelagen voor docenten/stafmobiliteit.</p>	

Erasmus

Doelgroep	Medewerkers van buitenlandse ondernemingen
Duur	minimaal vijf uur lesgeven aan de gastinstelling in Nederland
Budget	Wordt per jaar vastgesteld. Het subsidiebedrag is een tegemoetkoming in de kosten van het buitenlandverblijf
Voorwaarden	op uitnodiging van de Nederlandse hoger onderwijsinstelling
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld. Raadpleeg www.nuffic.nl/levenlangleren
<p>Voor medewerkers van ondernemingen bestaat de mogelijkheid tot het vervullen van een onderwijsopdracht aan een hoger onderwijsinstelling in het buitenland.</p> <p>Erasmus is een onderdeel van het LLP en is bedoeld om Europese activiteiten van hoger onderwijsinstellingen te ondersteunen en de mobiliteit en uitwisseling van studenten, docenten en stafleden te bevorderen.</p> <p>Hogescholen en universiteiten kunnen deelnemen aan het Erasmus programma en een aanvraag voor subsidie doen. De toegekende gelden worden door de instellingen uitgezet als beurzen voor studenten en als toelagen voor docenten/stafmobiliteit.</p>	

Erasmus / Intensive Programmes

Doelgroep	Studenten en docenten van hogescholen en universiteiten
Duur	2 - 6 weken
Budget	Toekenning is voor één jaar. Deze toekenning kan als zgn. renewal-aanvraag maximaal twee keer worden herhaald
Partners	studenten en docenten van hoger onderwijsinstellingen van ten minste drie verschillende landen
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld. Raadpleeg www.nuffic.nl/levenlangleren
Voorwaarden	Het minimum aantal deelnemende studenten is 10 'reizende studenten'

Een Erasmus Intensive Programme (IP) is een studieprogramma ter stimulatie van efficiënt en internationaal onderwijs. Het programma stelt studenten en docenten in staat in een internationale context samen te laten werken. Daarnaast biedt het de docenten de mogelijkheid met buitenlandse collega's van gedachten te wisselen over vakinhoudelijke zaken en curriculumontwikkeling.

Erasmus / Voorbereidende bezoeken

Doelgroep	Docenten en andere personeelsleden van hogescholen en universiteiten
Duur	minimaal 1, maximaal 5 dagen
Budget	Wordt per jaar vastgesteld. Raadpleeg www.nuffic.nl/levenlangleren
Deadline	aanvragen kunnen gedurende het hele jaar worden ingediend (rolling deadline)
Voorwaarden	Bedoeld voor personen die werkzaam zijn voor een hoger onderwijsinstelling die houder is van een EUC. Alleen een bezoek aan een land dat deelneemt aan LLP, buiten Nederland, is mogelijk

De belangrijkste doelstelling van deze actie is hoger onderwijsinstellingen te helpen bij het leggen van contacten met toekomstige partnerinstellingen met het oog op het opstellen van nieuwe interinstitutionele overeenkomsten met betrekking tot de mobiliteit van studenten en/of personeelsleden en het voorbereiden van Intensive programmes, stages en diverse Centrale Acties. De subsidie kan ook worden ingezet voor deelname aan een door een Nationaal Agentschap georganiseerd contactseminar

LEVEN

LANG

LEREN

Leonardo da Vinci - Transfer of Innovation (TOI)

Doelgroep	Onderwijsorganisaties, bedrijven, overheden
Duur	1 of 2 jaar
Budget	Projectbudget per jaar: €150.000,- Leonardo da Vinci subsidie, eigen bijdrage minimaal 25%
Partners	Minimaal 3 deelnemende landen (27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	De projecten moeten vallen binnen de Europese prioriteiten en mogen aansluiten bij de daarbinnen geformuleerde Nederlandse thema's.

Doel van de projecten is verbetering van de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het middelbaar beroepsonderwijs en overig beroepsgerelateerd leren in Europa. Transfer of Innovation houdt in dat een bestaande innovatieve oplossing van een probleem toegepast wordt in andere landen, sectoren of doelgroepen. Projecten kunnen zeer uiteenlopende onderwerpen hebben, maar moeten een relatie hebben met Europese en/of nationale prioriteiten. Projectpartners nemen een bestaande innovatie als uitgangspunt, passen deze tijdens het project aan de eisen van de eigen context aan, waarna ze haar en testen en implementeren. Voorbeelden van innovaties zijn vorige Leonardo da Vinci projecten, maar ook uitkomsten van andere projecten, buitenlandse methoden, systemen en praktijken.

Leonardo da Vinci - Partnerships

Doelgroep	Onderwijsorganisaties, bedrijven, sociale partners, overheden, stakeholders in het beroepsonderwijs
Duur	2 jaar
Budget	Gebaseerd op de hoeveelheid 'mobilities', van €10.000,- – €25.000,- per partner/per land
Partners	Minimaal 3 deelnemende landen, waarvan minimaal 1 EU lidstaat (overige 2 uit 27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	Het onderwerp van de samenwerking moet gebaseerd zijn op de huidige prioriteiten in het Europese beroeps en volwassenenonderwijs, zoals verwoord in het Helsinki Communiqué.

Partnerships zijn bedoeld voor samenwerking op kleine schaal tussen o.a. onderwijsinstututen, trainingsorganisaties, bedrijven, sectorale of regionale organisaties, sociale partners en stakeholders van beroeps- en volwassenen educatie.

Basis van een partnership project is uitwisseling van medewerkers (ook met tijdelijk contract en BBL-ers) of (deels) studenten die samen iets produceren of toepassen. Dit kan om uiteenlopende zaken gaan, ontwikkeling van onderwijscontent, nieuwe ontwikkelingen uitproberen, samenwerking met bedrijven opstarten, competentieontwikkeling van medewerkers.

Leonardo da Vinci - Europese mobiliteit IVT

Doelgroep	Leerlingen MBO
Duur	3 weken – 9 maanden
Budget	Afhankelijk van de doelgroep
Partners	2 landen (27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	Een organisatie vraagt het project aan en coördineert de voorbereiding en de uitwisseling zelf. Er zijn dus geen individuele beurzen.

Deze subsidie is voor stages en andere leerervaringen in het buitenland. Het leerproces van de persoon die op uitwisseling gaat staat centraal. De mobiliteit geeft individuen de kans hun competenties, kennis en vaardigheden te verbeteren

LEVEN

LANG

LEREN

Leonardo da Vinci – Europese mobiliteit People on the Labourmarket PLM

Doelgroep	Werkenden, werkzoekenden en pas afgestudeerden, iedereen die beschikbaar is voor de arbeidsmarkt
Duur	2 – 26 weken
Budget	Afhankelijk van de doelgroep
Partners	2 landen (27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	Een organisatie vraagt het project aan en coördineert de voorbereiding en de uitwisseling zelf. Er zijn dus geen individuele beurzen.

De mogelijkheid om een internationale stage-ervaring op te doen bij bedrijven en instellingen. Deze subsidie is voor stages en andere leerervaringen in het buitenland. Het leerproces van de persoon die op uitwisseling gaat staat centraal.

Leonardo da Vinci – Europese mobiliteit VETPRO

Doelgroep	Docenten, opleiders, begeleiders of adviseurs, verantwoordelijken voor opleidingsinstellingen, opleidingsplanning of loopbaanbegeleiding, overheden
Duur	1 – 6 weken
Budget	Afhankelijk van de doelgroep
Partners	2 landen (27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	Het overdragen van competenties, methoden en praktijken op het gebied van onderwijs, het willen verbeteren en actualiseren van het MBO-onderwijs op internationaal niveau. Beurzen worden alleen toegekend aan instellingen of organisaties, niet rechtstreeks aan personen

Met een beurs kan een kort werkbezoek gebracht worden aan het buitenland om kennis en ervaring met Europese collega's uit te wisselen.
Deze subsidie is voor stages en andere leerervaringen in het buitenland. Het leerproces van de persoon die op uitwisseling gaat staat centraal.
Een organisatie vraagt het project aan en coördineert de voorbereiding en de uitwisseling zelf.

Leonardo da Vinci – Voorbereidende bezoeken

Doelgroep	Beroepsopleidende instituten, bedrijven, sociale partners, stakeholders in het beroepsonderwijs, overheden
Duur	Minimaal 1 dag - maximaal 1 week
Budget	De vergoeding van de verblijfskosten bedraagt 75% van de maximale daily rates. Reiskosten worden vergoed op basis van economy class vliegtickets en 2 ^e klas openbaar vervoer.
Partners	2 landen (27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Doorlopend. Wanneer een aanvraag voor een project is ingediend kan hiervoor geen aanvraag meer worden ingediend voor een Voorbereidend Bezoek!
Voorwaarden	Het doel moet zijn het opzetten van een nieuw project voor Europese mobiliteit, Partnership of ToI. Het ontmoeten van geschikte partnerorganisaties om gezamenlijk een projectaanvraag voor te bereiden.
<p>Een voorbereidend bezoek kan bijdragen aan het organiseren en/of uitvoeren van een mobiliteitsproject, Partnership of een Transfer of Innovation project. Bijvoorbeeld door het bezoeken van partnerorganisaties c.q. contactpersonen om verdere afspraken te maken over de invulling van een project. Ook is er de mogelijkheid om met potentiële partners te overleggen of een aanvraag mogelijk is. Voorbereidende bezoeken kunnen ook gebruikt worden voor het bezoeken van (NA) contactseminars.</p>	

Transversal programme – KA4 European Study Visits

Doelgroep	Europese beleidsmakers en experts in het kader van het beroepsonderwijs
Duur	3-5 dagen
Budget	Reis en verblijfskosten worden gedekt (zie voorwaarden)
Deadline	3 rondes per jaar voor beroepsonderwijs, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	http://studyvisits.cedefop.eu.int (catalogus, inschrijfformulier en voorwaarden)
<p>Deze thematische studiebezoeken bieden de mogelijkheid om beroepsonderwijs en training in een ander land ter plekke te bekijken en ervaringen uit te wisselen in een internationaal gezelschap. De thema's sluiten aan op de Europese ontwikkelingen. CINOP is verantwoordelijk voor de inkomende studiebezoeken. Het NA LLP Leonardo da Vinci is verantwoordelijk voor de uitgaande studiebezoeken.</p>	

LEVEN

LANG

LEREN

Leonardo da Vinci - Development of Innovation projecten (DOI)

Doelgroep	Onderwijsorganisaties, bedrijven, overheden, sociale partners, stakeholders in het beroepsonderwijs
Duur	2 jaar
Budget	Projectbudget per jaar: 200.000 euro Leonardo da Vinci subsidie, eigen bijdrage minimaal 25%
Partners	Minimaal 3 deelnemende landen (27 EU lidstaten IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Turkije)
Deadline	Wordt per jaar vastgesteld, raadpleeg de website www.leonardodavinci.nl
Voorwaarden	De projecten moeten vallen binnen de Europese prioriteiten

Doel van de projecten is verbetering van de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het middelbaar beroepsonderwijs en overig beroepsgerelateerd leren in Europa. Development of Innovation projecten ontwikkelen volledig nieuwe oplossingen, die voorzien in een behoefte van meerdere landen, of een gezamenlijk probleem oplossen.

LET OP: Het beheer van dit projecttype ligt bij de Europese Commissie Development of Innovation projecten kunt u aanvragen bij het Executive Agency in Brussel, <http://eacea.ec.europa.eu/index.htm>)

Comenius - Mobiliteit van Personen – Individuele leerlingenmobiliteit

Doelgroep	Individuele leerlingen voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs
Duur	3 maanden tot een schooljaar
Deadline	Dit onderdeel gaat niet voor 2010 van start; details volgen in de <i>Call for Proposals 2010</i>
Voorwaarden	De zendende en de ontvangende school zitten of zaten samen in een Comenius Schoolpartnerschap. Dit onderdeel gaat niet voor 2010 van start; details volgen in de <i>Call for Proposals 2010</i>
Individuele leerlingen draaien mee op een Comenius partnerschool in een ander Europees land. Dit onderdeel gaat niet voor 2010 van start; details volgen in de <i>Call for Proposals 2010</i>	

Comenius - Mobiliteit van Personen - Nascholing voor personeel in het schoolonderwijs

Doelgroep	Docenten, management en overig personeel schoolonderwijs
Duur	1 tot 6 weken
Deadline	4 deadlines per jaar (Zie <i>Call for Proposals 2009</i>)
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • De cursus vindt plaats in een ander aan het Leven Lang Leren programma deelnemend land • U heeft eens in de 24 maanden recht op een beurs van Comenius Nascholing • Informeer bij het Nationaal Agentschap naar eventuele aanvullende voorwaarden
<p>Deelname aan cursussen en stages op scholen of in ondernemingen voor onderwijsgevend en overig personeel in het schoolonderwijs.</p> <p>Individuele studiebezoeken, Nascholing van docenten/onderwijspersoneel middels een cursus, studiebezoek, jobshadowing of het bijwonen van conferenties en seminars.</p> <p>Het bijwonen van conferenties en seminars. Docenten kunnen een cursus kiezen uit de online cursuscatalogus, of zelf een cursus uitzoeken die aan hun nascholingswensen en de criteria in de Leidraad voor Aanvragers voldoet.</p>	

Comenius - Mobiliteit van Personen - Voorbereidende bezoeken voor schoolpartnerschappen

Doelgroep	Docenten, management en overig personeel schoolonderwijs
Duur	Tot 1 week
Deadline	Tot 6 weken voor vertrek
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Alleen bezoeken aan landen die deelnemen aan LLP, buiten Nederland, zijn mogelijk • Reis- en verblijfskosten tot een maximum van 1.000 euro per persoon (maximaal 2 personen) • Informeer bij het Nationaal Agentschap naar aanvullende voorwaarden
<p>Het voorbereiden van een Comenius Schoolpartnerschap of het kennismaken met nieuwe partnerinstellingen Een vergadering van alle beoogde partnerinstellingen bij één van de instellingen in het buitenland. Of deelname aan een georganiseerd contactseminar rond een bepaald thema, waarbij gestreefd wordt naar het kennismaken met nieuwe partnerinstellingen.</p>	

Comenius - Mobiliteit van Personen - Assistentenschap

Doelgroep	Studenten of pasafgestudeerden van lerarenopleidingen
Duur	3 maanden tot een heel schooljaar
Deadline	Zie <i>Call for Proposals 2009</i>
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Assistentenschap vindt plaats in een LLP-land buiten Nederland • Personen die tenminste twee jaar bezig zijn met een studie die opleidt tot het leraarschap • Leraren in spe die hun opleiding hebben afgerond maar nog relevante werkervaring als onderwijsgevende hebben
<p>Studenten of pasafgestudeerden van lerarenopleidingen gaan in een ander aan het programma deelnemend land meelopen op een school voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs of volwasseneneducatie. Toekomstige docenten krijgen meer inzicht in de Europese dimensie van leren en lesgeven, vergroten hun kennis van vreemde talen, andere Europese landen en hun onderwijssystemen en verbeteren hun eigen onderwijsvaardigheden.</p>	

Comenius - Mobiliteit van Personen - Gastinstelling zijn voor een Assistent

Doelgroep	Instellingen voor basis-, voortgezet, middelbaar beroepsonderwijs en volwasseneneducatie
Duur	3 maanden tot een heel schooljaar
Deadline	Zie <i>Call for Proposals 2009</i>
Voorwaarden	Assistenten ontvangen een subsidie; de gastschool ontvangt geen financiële ondersteuning, omdat het voordeel heeft van de aanwezigheid en het werk van de assistent

Het assistentschap biedt de assistent de mogelijkheid onderwijservaring in een ander Europees land op te doen; de ontvangende school heeft baat bij de ondersteuning die de assistent op meerdere vlakken biedt, zoals bij:

- introductie of versterking van de Europese dimensie
- implementatie van CLIL – leren waarbij inhoud en taal geïntegreerd zijn – door een vak in een vreemde taal te onderwijzen
- verbetering van de passieve en actieve beheersing van vreemde talen bij leerlingen
- ontwikkeling en invoering van projecten, zoals bijvoorbeeld Comenius Schoolpartnerschappen of Grundtvig Lerende Partnerschappen
- werken met leerlingen met speciale onderwijsbehoeften

Een student of pasafgestudeerde van een lerarenopleiding in een van de andere aan LLP deelnemende landen komt meelopen op uw school.

Comenius - Partnerschappen - Schoolpartnerschappen

Doelgroep	Scholen voor basis-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs, lerarenopleidingen, speciaal onderwijs
Duur	2 jaar
Deadline	Zie <i>Call for Proposals 2009</i>
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Voor Bilaterale Schoolpartnerschappen geldt een minimumleeftijd van 12 jaar voor de deelnemende leerlingen • Bilaterale Schoolpartnerschappen: 2 scholen uit 2 landen en verplichte leerlingenuitwisseling van 10 dagen • Multilaterale Schoolpartnerschappen: minimaal 3 scholen uit minimaal 3 landen werken samen • In alle gevallen is er sprake van een minimum aantal mobiliteiten binnen een partnerschap

Scholen uit verschillende Europese landen werken met elkaar samen rond een bepaald thema. Versterking van de Europese dimensie van onderwijs. De projecten helpen zowel leerlingen als docenten en ander personeel bij het verwerven en verbeteren van vaardigheden, niet alleen betreffende het onderwerp of vakgebied waarop het project gericht is, maar ook aangaande teamwork, sociale betrekkingen, planning en het ondernemen van projectactiviteiten en het gebruik van ict. Het geeft leerlingen en docenten tevens de mogelijkheid vreemde talen te oefenen en het verhoogt de motivatie voor het leren van een taal.

Comenius - Partnerschappen - Comenius Regiopartnerschap

Doelgroep	Bevoegd gezag zoals bedoeld in de Wet op primair onderwijs en in de Wet op voortgezet onderwijs (schoolbesturen PO en VO)
Duur	2 jaar
Deadline	Zie <i>Call for Proposals 2009</i>
Voorwaarden	Zie <i>Call for Proposals 2009</i>
<p>Bilaterale partnerschappen op het gebied van schoolonderwijs tussen 2 regio's uit 2 verschillende aan LLP deelnemende landen. Samenwerking tussen schoolbesturen, scholen en andere organisaties met een rol in onderwijs (oudervereniging, sportvereniging, onderwijsbegeleidingsdienst, enzovoort).</p>	

Comenius - Multilaterale Projecten

Doelgroep	<p>De hoofdaanvragers zijn lerarenopleidingen. Verder kunnen deelnemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opleiders, adviseurs, leraren en alle overige categorieën onderwijzend personeel van scholen, leraren in opleiding en leerlingen; • Instellingen of organisaties die initiële opleidingen en/of bijscholing verzorgen voor onderwijsgeevenden en andere categorieën onderwijzend personeel van scholen; • alle instellingen die algemeen vormend, technisch of beroepsonderwijs verzorgen; hierbij gaat het om peuter-, kleuter-, basis- en voortgezet onderwijs, met inbegrip van speciaal onderwijs (normaal gesproken geen scholen) die onderwijs als hier bedoeld - onder het niveau van hoger onderwijs - verzorgen; zowel openbare als erkende particuliere scholen; • organisaties die actief zijn op het gebied van schoolonderwijs (zoals onderzoekscentra, opleidingsinstituten voor onderwijsmanagement of begeleiding en advies, overheidsinstanties op onderwijsgebied en publieke of particuliere ondernemingen); • Instanties, instellingen of organisaties die niet rechtstreeks bij het onderwijs betrokken zijn, maar wel tot de ontwikkeling van hoogwaardig onderwijs kunnen bijdragen; • Netwerken, vrijwilligersorganisaties en andere instellingen of ondernemingen zonder winstoogmerk die op onderwijsgebied actief zijn.
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
<p>Deze projecten worden ondernomen door partnerschappen die samenwerken voor het verbeteren van initiële opleiding of nascholing van docenten en ander personeel in het schoolonderwijs Bij deze projecten worden strategieën ontwikkeld en/of ervaringen uitgewisseld voor het verbeteren van de kwaliteit van lesgeven en leren in het klaslokaal. Elk project dient een identificeerbaar resultaat voort te brengen, zoals bijvoorbeeld een nieuw curriculum, een nieuwe opleidingscursus, methodologie of onderwijsstrategie, nieuw onderwijsmateriaal.</p>	

Comenius - Netwerken

Doelgroep	<p>Instellingen of organisaties die initiële opleidingen en/of bijscholing verzorgen voor onderwijsgevend en andere categorieën onderwijzend personeel van scholen</p> <ul style="list-style-type: none"> • alle instellingen die algemeen vormend, technisch of beroepsonderwijs verzorgen; zoals peuter- en kleuter-, basis-, en voortgezet onderwijs, met inbegrip van speciale instellingen (normaal gesproken geen scholen) die onderwijs als hier bedoeld - onder het niveau van hoger onderwijs - verzorgen; zowel openbare als erkende particuliere scholen; • instellingen of organisaties die actief zijn op het gebied van schoolonderwijs (onderzoekscentra, opleidingsinstituten voor onderwijsmanagement of begeleiding en advies, overheidsinstanties op onderwijsgebied en publieke of particuliere ondernemingen); • Instanties, instellingen of organisaties die niet rechtstreeks bij het onderwijs betrokken zijn, maar wel tot de ontwikkeling van hoogwaardig onderwijs kunnen bijdragen; • Netwerken, vrijwilligersorganisaties en andere instellingen of ondernemingen zonder winstoogmerk die op onderwijsgebied actief zijn.
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
<p>Comenius Netwerken zijn bedoeld om onderwijsinstellingen en -organisaties die bij multilaterale projecten betrokken zijn te stimuleren netwerkactiviteiten te ontplooiën ten aanzien van onderwerpen van gemeenschappelijk belang.</p> <p>Doel daarbij is een impuls te geven aan Europabrede samenwerking en vernieuwing op specifieke themagebieden die van bijzonder belang zijn voor het schoolonderwijs in Europa. De netwerken dienen daarom gericht te zijn op de prioritaire themagebieden die in de <i>Call for Proposals</i> beschreven staan.</p>	

LEVEN

LANG

LEREN

Comenius - Begeleidende maatregelen - eTwinning

Doelgroep	Scholen (instellingen voor algemeen basis- en voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs). Docenten vanuit elke vakrichting, schoolhoofden, bibliothecarissen en overig schoolpersoneel
Duur	Ongelimiteerd
Deadline	Niet van toepassing
Voorwaarden	Er hoeft geen formele aanvraag te worden ingediend. Onderwijsgevenden, schoolhoofden, bibliothecarissen of andere medewerkers van scholen; aanmelding vindt plaats via het eTwinning-portaal http://www.etwinning.net .

eTwinning bevordert samenwerking tussen scholen in Europa door gebruik te maken van informatie- en communicatietechnologieën (ict). Het levert ondersteuning, ideeën en hulpmiddelen, die het scholen vergemakkelijken om partnerschappen en samenwerkingsprojecten op te zetten op elk onderwerp en gebied.

Het Europese eTwinning-portaal is een website in alle EU-talen met tal van tools en diensten met behulp waarvan onderwijsgevenden zich kunnen registreren, partners kunnen vinden en samenwerkingsprojecten kunnen opzetten.

Comenius - Begeleidende maatregelen

Doelgroep	<p>Instellingen of organisaties die initiële en/of in-service opleiding verzorgen voor docenten en andere categorieën van onderwijzend personeel op scholen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle schooltypes, of ze nu algemene opleidingen of beroeps- of technische opleidingen verzorgen. Dit omvat scholen voor kleuteronderwijs, basis- en voortgezet onderwijs, inclusief speciale scholen en instellingen die normaal gesproken niet als school worden aangeduid, maar die onderwijs verzorgen van het type zoals beschreven en beneden het niveau van hoger onderwijs. Zowel openbare als erkende privé-scholen vallen onder het programma; • Andere instellingen en organisaties die actief zijn op het gebied van schoolonderwijs (waaronder onderzoekscentra, opleidingscentra actief op het gebied van onderwijsmanagement of begeleiding en counseling, onderwijsinstanties en openbare of privé-bedrijven); • Instanties, instellingen en organisaties die op zich niet onderwijsgevend zijn, maar wier acties een bijdrage kunnen leveren aan het ontwikkelen van onderwijs van hoge kwaliteit; • Netwerken, vrijwillige organisaties en andere organisaties zonder winstoogmerk en ondernemingen actief op het gebied van onderwijs.
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
<p>Diverse activiteiten die niet in aanmerking komen onder het hoofdprogramma van Comenius, maar die duidelijk een bijdrage leveren aan het bereik van de doelstellingen van het programma. Begeleidende maatregelen zullen gericht zijn op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verhogen van het bewustzijn van relevante doelgroepen of het algemene publiek betreffende het belang van Europese samenwerking op het gebied van schoolonderwijs in het algemeen; • het helpen verbeteren van de implementatie van het Comeniusprogramma, in het bijzonder door opleidingsactiviteiten en analyse; • het maximaliseren van de impact van Europese samenwerking op het gebied van schoolonderwijs, door het verspreiden van en het geven van een goed zichtbare profilering aan de resultaten en methodes van een dergelijke samenwerking; • het onderhouden van transsectorale synergie tussen de diverse acties van het Leven Lang Leren programma, bijvoorbeeld rondom activiteiten die projecten ondersteund door Comenius, Erasmus, Grundtvig, Lingua, eLearning, etc. op specifieke thema's samenbrengen; • het implementeren van activiteiten die specifiek aspecten betreffen van transversaal beleid waarbij het Comeniusprogramma een rol speelt, waaronder in het bijzonder de bevordering van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, de integratie van personen met een handicap en andere personen met specifieke onderwijsbehoeften en de bevordering van intercultureel onderwijs en de strijd tegen racisme; <p>het uitvoeren van andere activiteiten die gericht zijn op specifieke thema's, doelgroepen of context, zoals ingegeven door de behoeften van de huidige onderwijssituatie in het schoolonderwijs in de deelnemende landen.</p>	

Grondtvig - Mobiliteit van Personen - Mobiliteit van volwassen leerders

Doelgroep	volwassen leerders
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Nieuwe actie, te verwachten in 2009	

Grondtvig - Mobiliteit van Personen - toekomstig of recent afgestudeerd onderwijzend personeel in de volwasseneneducatie

Doelgroep	Toekomstig of recent afgestudeerd onderwijzend personeel
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Onderwijservaring voor toekomstig of recent afgestudeerd onderwijzend personeel in de volwasseneneducatie. Nieuwe actie, te verwachten in 2009	

Grondtvig - Mobiliteit van Personen - Nascholing voor personeel in de volwasseneneducatie

Doelgroep	Docenten en management in de volwasseneneducatie
Duur	Tot 6 weken
Deadline	4 deadlines per jaar (Zie <i>Call for Proposals 2009</i>)
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • De cursus vindt plaats in een ander aan het Leven Lang Leren programma deelnemend land; • U heeft eens in de 24 maanden recht op een beurs van Comenius Nascholing; • Informeer bij het Nationaal Agentschap naar eventuele aanvullende voorwaarden.
<p>Nascholing van docenten/onderwijspersoneel middels een cursus, studiebezoek, jobshadowing of het bijwonen van conferenties en seminars. Docenten kunnen een cursus kiezen uit de online cursuscatalogus of zelf een activiteit uitzoeken die aan hun nascholingswensen en de criteria in de Leidraad voor Aanvragers voldoet.</p> <p>Grondtvig Nascholing levert een bijdrage tot verbetering van de kwaliteit van een leven lang leren door scholing van personeel uit de volwasseneneducatie. Op deze manier worden deelnemers gestimuleerd om hun praktische advies-/begeleiding-/onderwijsvaardigheden te verbeteren en een breder begrip te krijgen van een leven lang leren in Europa.</p> <p>(opleiding en professionele ontwikkeling van personeel in de volwasseneneducatie)</p>	

Grundtvig - Mobiliteit van Personen - Voorbereidende bezoeken voor lerende partnerschappen

Doelgroep	Docenten en management in de volwasseneneducatie
Duur	Tot 1 week
Deadline	Tot 6 weken voor vertrek
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Alleen een bezoek aan een land dat deelneemt aan LLP, buiten Nederland, is mogelijk • Reis- en verblijfskosten worden vergoed tot ten hoogste 1.000 euro per persoon • Informeer bij het Nationaal Agentschap naar aanvullende voorwaarden •
<p>Een vergadering van alle beoogde partnerinstellingen bij één van de instellingen in het buitenland. Of deelname aan een georganiseerd contactseminar rond een bepaald thema, waarbij gestreefd wordt naar het kennismaken met nieuwe partnerinstellingen.</p> <p>Het voorbereiden van een Grundtvig Lerend Partnerschap of het kennismaken met nieuwe partnerinstellingen.</p>	

Grundtvig - Partnerschappen - Lerend Partnerschap

Doelgroep	Alle organisaties, instellingen en verenigingen die algemeen onderwijs aan volwassenen verzorgen, ongeacht of zij tot de formele, non-formele of informele onderwijssector behoren.
Duur	2 jaar
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i>
Voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Een lerend partnerschap bestaat uit minimaal 3 partners uit drie verschillende landen die deelnemen aan LLP; • Informeer bij het Nationaal Agentschap naar aanvullende voorwaarden.
<p>Gedurende twee jaar werkt u samen met collega's uit andere Europese landen aan een project op het gebied van volwasseneneducatie. Uitwisseling van docenten en leerders, ervaringen en goede praktijken delen, veldwerk, projectvergaderingen, voorbereiding van voorstellingen, organisatie van tentoonstellingen, onderzoek, produceren van brochure, dvd of handboek - met Grundtvig Lerende Partnerschappen zijn de mogelijkheden legio. Kijk voor meer informatie in de Leidraad voor Aanvragers.</p> <p>Een lerend partnerschap is een uniek programma waarbij niet de uitkomst, maar het proces voorop staat. Het zijn de ervaringen en de samenwerking met Europese partners die de meerwaarde voor uw organisatie en uzelf betekenen.</p>	

Grundtvig - Multilaterale projecten

Doelgroep	Alle organisaties, instellingen en verenigingen die algemeen vormend onderwijs aan volwassenen verzorgen, ongeacht of zij tot de formele, non-formele of informele onderwijssector behoren.
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i> (Part I, hoofdstuk 3)
<p>In een Grundtvig Multilateraal Project werken instellingen/ organisaties uit verschillende deelnemende landen samen aan een project. In veel gevallen zullen er pilotprojecten in strategische gebieden van start gaan en zullen leermiddelen van hoge kwaliteit geproduceerd worden. Deze projecten streven er ook naar de Europese dimensie van volwasseneneducatie te vergroten. Kennis en ervaring komen samen met als doel het produceren van een concreet en innovatief resultaat/product.</p>	

Grundtvig - Thematische netwerken

Doelgroep	Alle organisaties, instellingen en verenigingen die algemeen vormend onderwijs aan volwassenen verzorgen, ongeacht of zij tot de formele, non-formele of informele onderwijssector behoren.
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i> (Part I, hoofdstuk 3)
<p>Grundtvig Thematische netwerken zijn omvangrijke netwerken die fungeren als forum of platform voor discussie en uitwisseling van informatie over belangrijke kwesties, beleidsvorming of onderzoek op gebied van volwasseneneducatie. Grundtvig Thematische Netwerken bevorderen de verbanden tussen de verschillende spelers in het veld van volwasseneneducatie. Het bevorderen van kwaliteit, Europese dimensie, zichtbaarheid van activiteiten of gedeelde belangstelling en het beschikbaar en toegankelijk maken van leermogelijkheden onder het Leven Lang Leren programma behoren tot de kerndoelen.</p>	

Grundtvig - Begeleidende maatregelen

Doelgroep	organisaties, instellingen en verenigingen voor algemeen vormend onderwijs aan volwassenen, zowel formele, non-formele als informele onderwijssector
Duur	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Deadline	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i>
Voorwaarden	Zie de <i>Call for Proposals</i> en de <i>Guide for the Applicant</i> (Part I, hoofdstuk 3)
<p>Diverse activiteiten die, hoewel ze niet in aanmerking komen voor subsidiëring uit hoofde van het Grundtvig-programma zelf, duidelijk een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen Kijk voor voorbeelden in de <i>Guide for the Applicant</i>.</p> <p>Begeleidende maatregelen zullen gericht zijn op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bewustmaking van relevante doelgroepen of het algemene publiek betreffende het belang van Europese samenwerking op het gebied van volwasseneneducatie in het algemeen; • ondersteuning van de implementatie van het Grundtvigprogramma, in het bijzonder door opleidingsactiviteiten en analyse; • maximalisering van de impact van Europese samenwerking op het gebied van volwasseneneducatie, door verspreiding van en publiciteit rondom resultaten en methodes van dergelijke samenwerking; • bevordering van transsectorale synergieën tussen de verschillende acties van het programma Een Leven Lang Leren, bijvoorbeeld via activiteiten die projecten die in het kader van Comenius, Erasmus, Grundtvig, Lingua, eLearning, enz. worden gefinancierd, rond een bepaald thema samenbrengen; • implementatie van activiteiten specifiek betreffende aspecten van transversaal beleid waarbij het Grundtvig-programma een rol speelt, waaronder in het bijzonder de bevordering van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, de integratie van personen met een handicap en andere personen met specifieke onderwijsbehoeften en de bevordering van intercultureel onderwijs en de strijd tegen racisme; • uitvoering van andere activiteiten die gericht zijn op specifieke thema's, doelgroepen of situaties, voorzover de actuele situatie op het gebied van volwasseneneducatie in de deelnemende landen om dergelijke activiteiten vraagt. 	